ઇસ્લામે વ્યાજખોરી પર કેમ પ્રતિબંધિત મુક્યો છે?

ઇસ્લામમાં પૈસાનો ઉપયોગ, વેપાર અને માલસામાન અને સેવાઓના વિનિમય અને બાંધકામ અને શહેરીકરણ માટે છે, અને જ્યારે આપણે પૈસા કમાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે નાણાં ઉછીના આપીએ છીએ, ત્યારે આપણે આ રીતે વિનિમય અને વિકાસના સાધન તરીકે તેના મૂળ ઉદ્દેશ્યમાંથી પૈસા કાઢી લીધા છે, જેથી આપણે તેને એક મહત્વના હેતુ તરફ ફેરવી દઈએ છીએ.

લોન પર લાદવામાં આવતું વ્યાજ અથવા વ્યાજ ધિરાણકર્તાઓ માટે પ્રેરણા છે કારણ કે તેઓ ગુમાવવા માટે જવાબદાર નથી, આમ વર્ષોથી ધિરાણકર્તાઓ દ્વારા મેળવેલ સંચિત નફો અમીર અને ગરીબ વચ્ચેનું અંતર વધારે છે. તાજેતરના દાયકાઓમાં, સરકારો અને સંસ્થાઓ આ ક્ષેત્રમાં મોટા પાયે સંકળાયેલી છે, કારણ કે આપણે કેટલાક દેશોની આર્થિક વ્યવસ્થાના પતનનાં ઘણા ઉદાહરણો જોયા છે, વ્યાજખોરી સમાજમાં ભ્રષ્ટાચાર ફેલાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે જે અન્ય ગુનાઓ કરી શકતા નથી [૨૮૨].

અલ્લાહ તઆલા કહે છે: ખ્રિસ્તી સિદ્ધાંતોના આધારે, થોમસ એક્વિનાસે વ્યાજખોરી અથવા વ્યાજખોરોની લોનની નિંદા કરી. ચર્ચ, તેની મહત્વપૂર્ણ ધાર્મિક અને દુન્યવી ભૂમિકાને કારણે, બીજી સદીથી પાદરીઓને તેની પ્રેક્ટિસ કરવા માટે પહેલેથી જ પ્રતિબંધિત કર્યા પછી, તેના વિષયો પર વ્યાજના પ્રતિબંધને સામાન્ય બનાવવાનું વ્યવસ્થાપિત થયું. થોમસ એક્વિનાસના જણાવ્યા મુજબ, વ્યાજના પ્રતિબંધ પાછળના કારણો એ છે કે તે લોન લેનારની રાહ માટે ચૂકવેલ કિંમત હોઈ શકતી નથી, એટલે કે, લોન લેનાર પહેલાથી જ ધરાવે છે તે સમયની કિંમત, કારણ કે તેઓ આ પ્રક્રિયાને વેપાર વ્યવહાર માને છે. ભૂતકાળમાં, એરિસ્ટોટલ માનતા હતા કે પૈસા એ બીજું કંઈ નથી પરંતુ વેપારનું સાધન છે, હિતો મેળવવાની પદ્ધતિ નથી. પ્લેટોની વાત કરીએ તો, તેઓ માનતા હતા કે સમાજના સભ્યોમાંથી ગરીબો પર ધનિકો દ્વારા શોષણ કરવામાં આવે છે. તદુપરાંત, પ્રાચીન ગ્રીકોના સમયમાં વ્યાજખોરોના વ્યવહારો પ્રચલિત હતા. તે સમયે, લેણદાર દેવાદારને ગુલામ બજારમાં વેચવાનો હકદાર હતો જો બાદમાં તેનું દેવું ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય. રોમનોની સ્થિતિ અલગ ન હતી. તે ઉલ્લેખ કરવા યોગ્ય છે કે આ પ્રતિબંધ ધાર્મિક પ્રભાવોને આધિન ન હતો કારણ કે તે ખ્રિસ્તી ધર્મના ત્રણ કરતાં વધુ સદીઓ પહેલાં થયો હતો, તે ધ્યાનમાં રાખીને કે ગોસ્પેલે તેના અનુયાયીઓને વ્યાજખોરી સાથે વ્યવહાર કરવાની મનાઈ ફરમાવી હતી, અને તેથી તે પહેલાં તોરાહ પણ હતી.

"હે ઇમાનવાળાઓ ! વધારીને વ્યાજ ન ખાઓ અને અલ્લાહ તઆલાથી ડરતા રહો, જેથી તમે સફળ બનો" [૨૮૩]. (આલિ ઇમરાન: ૧૩૦).

"જે કઈ પણ તમે વ્યાજ પર આપો છો, જેથી લોકોના માલ દ્વારા તમારા માલમાં વધારો થાય, તો

આવો માલ અલ્લાહ પાસે વધતો નથી, અને જે કંઈ સદકો, ઝકાત તમે અલ્લાહ તઆલાની પ્રસન્નતા માટે આપો છો, તો આવા લોકો જ પોતાના માલમાં વધારો કરી રહ્યા છે" [૨૮૪]. (અર્ રૂમ: ૩૯).

જુના કરારમાં પણ વ્યાજખોરી પર પ્રતિબંધ મૂકયો હતો, જેમ કે આપણે લેવીટીકસમાં શોધીએ છીએ, ઉદાહરણ તરીકે, પરંતુ આના સુધી મર્યાદિત નથી:

"અને જો તમારો ભાઈ ગરીબ છે અને તેનો હાથ તમારી સાથે ટૂંકો પડે છે, તો તેને એક અજાણી વ્યક્તિ અથવા વસાહતી તરીકે ટેકો આપો, જેથી તે તમારી સાથે રહે, તેની પાસેથી વ્યાજ અથવા વ્યાજપર મળતો ફાયદો ન લો, પરંતુ અલ્લાહનો ડર રાખો, જેથી તમારો ભાઈ તમારી સાથે જીવે, તમારા પૈસા તેને વ્યાજ પર ન આપો, અને નફા પર તમારું ભોજન ન આપો" [૨૮૫].

જેમકે અમે અગાઉ ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે જાણીતું છે કે મૂસાની શરિઅત પણ ઈસાની શરિઅત (નિયમ) છે જે ઈસા દ્વારા નવા કરારમાં વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. (સિક્રુલ્ લાવિય્યીન ૨૫: ૩૫-૩૭).

"એવું ન વિચારો કે હું નિયમશાસ્ત્ર અથવા પયગંબરોને નાબૂદ કરવા આવ્યો છું; હું તેમને નાબૂદ કરવા આવ્યો નથી, પરંતુ તેમને પૂરા કરવા આવ્યો છું. કારણ કે હું તમને સાચે જ કહું છું, જ્યાં સુધી આકાશ અને પૃથ્વી અદૃશ્ય થઈ જાય ત્યાં સુધી, સૌથી નાનો અક્ષર પણ નહીં, ઓછામાં ઓછું સ્ટ્રોક નહીં. એક પેન, જ્યાં સુધી બધું પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી કોઈપણ રીતે કાયદામાંથી અદૃશ્ય થઈ જશે. તેથી જે કોઈ આ આદેશોમાંથી એકને અલગ રાખે છે અને તે મુજબ બીજાઓને શીખવે છે તે સ્વર્ગના રાજ્યમાં સૌથી ઓછો કહેવાશે, પરંતુ જે આ આદેશોનું પાલન કરે છે અને શીખવે છે સ્વર્ગના રાજ્યમાં મહાન કહેવાય છે." [૨૮૬]. (ઇન્જિલે મત્તા (મેથ્યુની ગોસ્પેલ) ૫:૧૭-૧૯).

એટલા માટે ઈસાઈ ધર્મમાં વ્યાજ હરામ છે જેવું કે યહૂદી ધર્મમાં હરામ હતું.

જેવું કે કુરઆનમાં વર્ણન કરવામાં આવ્યું:

"યહૂદી લોકોના આ અત્યાચાર કરવાના કારણે અને લોકોને અલ્લાહના માર્ગથી રોકવાના કારણે અમે કેટલીય પવિત્ર વસ્તુ તેમના માટે હરામ કરી દીધી જે આ પહેલા તેમના માટે હલાલ હતી (૧૬૦) અને એટલા માટે પણ કે તેઓ વ્યાજ ખાતા હતા જો કે તેઓને વ્યાજથી રોકવામાં આવ્યા હતા, એવી જ રીતે તેઓ લોકોનો માલ હડપી લેતા હતા અને આવા કાફિરો માટે અમે દુઃખદાયી અઝાબ તૈયાર કરી રાખ્યો છે" [૨૮૭]. (અન્ નિસા: ૧૬૦-૧૬૧).

Arabic Source: https://mawthuq.net/demo/qa/ar/show/104/

Sunday 1st of November 2026 06:40:18 AM